

HIV

Spørsmål: Hvem oppdaget HIV, og hvorfor hører vi så lite om HIV og AIDS nå?

Svar: HIV (humant immunsviktivirus) er den menneskelige varianten av et nært beslektet virus (SIV) som angriper immunsystemet hos aper. Viruset har eksistert i minst 30.000 år og ble sannsynligvis overført til mennesker fra sjimpanser og andre arter i Sentral- og Vest-Afrika. Man tror at den første overføringen av SIV til mennesker fant sted i perioden 1920-1930 i nærheten av Kinshasa, Kongo, sannsynligvis i forbindelse med jakt og slakting av infiserte aper. I denne byen finner man flere varianter av viruset enn noe annet sted i verden som et uttrykk for at smitteoverføring til menneske har skjedd en rekke ganger. Byen hadde god infrastruktur med veier, jernbane og elver. Det bidro til spredning av viruset. Det samme gjorde framvekst av sexindustri og bruk av urene sprøyter.

HIV angriper immunforsvaret. Det gjør kroppen mer mottakelig for infeksjoner og sykdom. AIDS er den siste fasen av en HIV-infeksjon når kroppen ikke lenger kan bekjempe livstruende infeksjoner. Mange av de første tilfellene i verden av AIDS ble registrert i Kinshasa. Derfra spredde viruset seg videre til Haiti omkring 1960 med fagfolk som tjenestegjorde i gjenreisningen av Kongo etter stridighetene i kjølvannet av frigjøringen fra Belgia. I perioden 1966 – 1972 spredde viruset seg videre fra Haiti til USA ved import av infiserte blodprodukter fra en blodbank i hovedstaden Port-au-Prince, med sexturisme og med immigranter.

I 1983 oppdaget legene Luc Montagnier og Françoise Barre-Sinoussi ved Pasteur-instituttet i Frankrike at HIV-viruset er årsaken til AIDS. I 2008 fikk de nobelprisen i medisin for oppdagelsen.

Siden starten av epidemien anslås det at ca. 78 millioner mennesker er blitt smittet med hiv . Om lag 39 millioner mennesker er døde av AIDS-relaterte sykdommer, først og fremst tuberkulose. Virkelig effektive medisiner mot HIV ble tilgjengelig fra 1995. De hindrer virusets vekst slik at man ikke utvikler AIDS. Medisinene fjerner ikke viruset helt fra kroppen, men reduserer smitterisikoen i betydelig grad. Antall dødsfall som følge av AIDS har gradvis avtatt siden 2005. I 2015 var flertallet av HIV-positive i Norge heteroseksuelle innvandrere som er smittet før ankomst til Norge, eller etnisk norske menn hvorav mange er smittet ved ubeskyttet sex i Thailand.